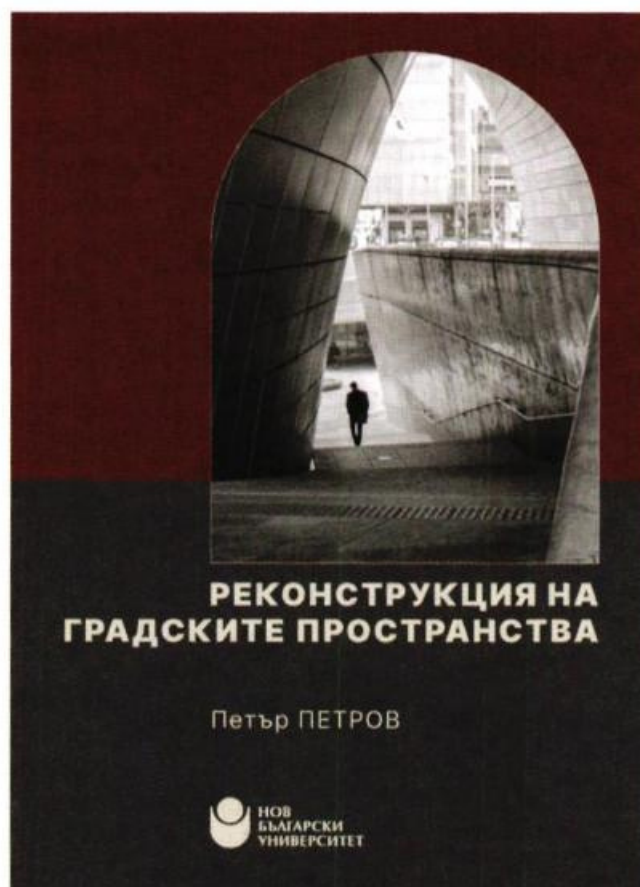

ПЕТ ПРИНЦИПА НА ДНЕШНОТО ГРАДСКО ПЛАНИРАНЕ

Едно от последните издания на Нов български университет е монографията на гл. ас. д-р арх. Петър Петров „Реконструкция на градските пространства“.

Книгата се появява в ключов момент за българските архитектура и градоустройство, свързани с планирането и реализацията както на съвременната градска среда, така и с регенерирането, реконструирането и ревитализацията на исторически зони, сгради и комплекси.

Изданието със сигурност ще заеме важна ниша в съвременната академична литература, съчетавайки класическите морфологични теории с иновативни аналитични инструменти. Монографията не се ограничава до сухо теоретизиране, а търси пряка връзка между стратегическото градско планиране и практическите измерения на урбанистичната регенерация.

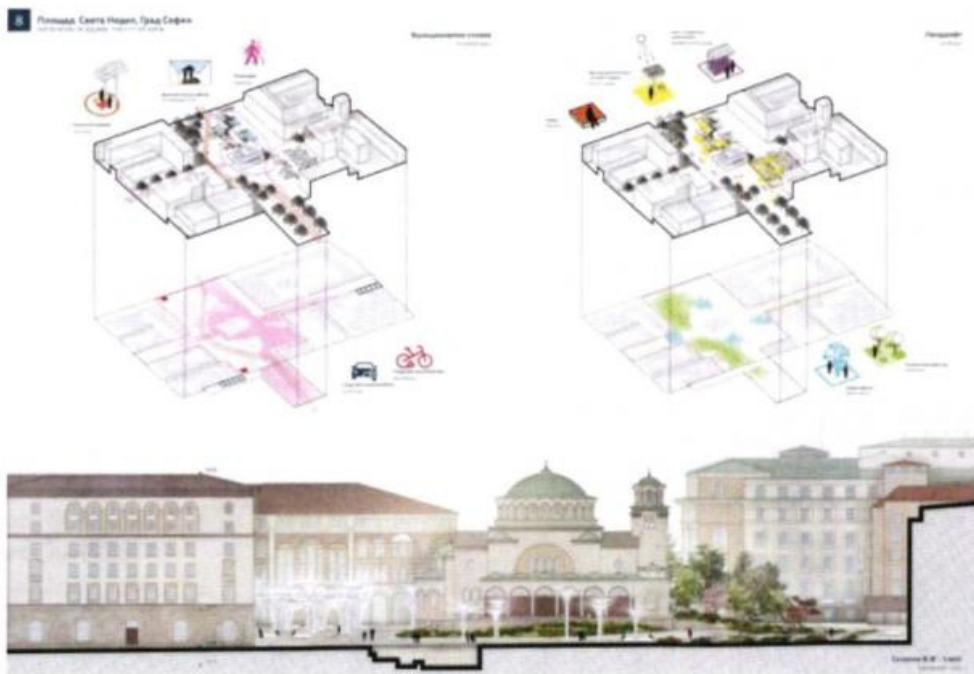
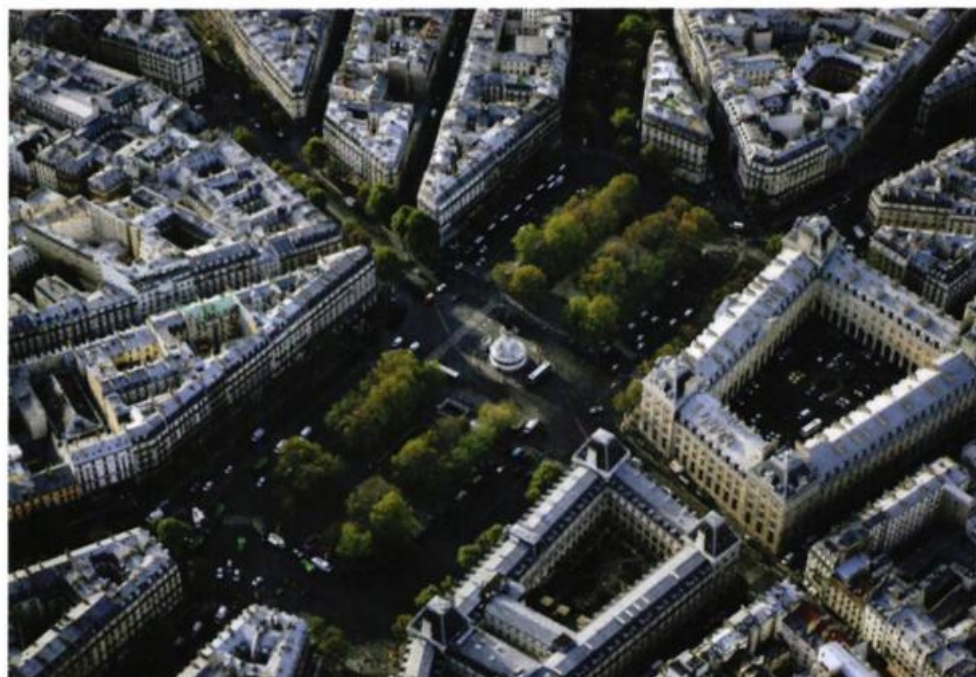
ФОКУСЪТ В ИЗСЛЕДВАНЕТО ПОПАДА ВЪРХУ ЕДИН ОТ НАЙ-СЛОЖНИТЕ И КОМПЛЕКСНИ ПРОБЛЕМИ НА СЪВРЕМЕННАТА ГРАДОУСТРОЙСТВЕНА ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

- физическото, функционалното и социалното преструктуриране на вече изградената градска среда. В условията на глобални климатични промени, засилена урбанизация и бързо променящи се демографски и икономически реалности въпросът за трансформацията на съществуващата градска тъкан придобива

определящо значение за устойчивото развитие на съвременните общества.

Книгата „Реконструкция на градските пространства“ е изградена върху последователна, методически издържана логическа рамка. Изложението проследява генезиса и еволюцията на градоустройствените трансформации, започвайки от средата на XX век - период на мащабни индустриални и обществени промени - и достигайки до най-актуалните съвременни европейски концепции за регенерация.

Методологическият подход на изследването е подчертано интердисциплинарен. Авторът успешно интегрира архитектурно-морфологичния анализ с екологични оценки на средата и социо-пространствени проучвания. Важно теоретично достойнство на монографията е третирането на градското пространство не като статична геометрична категория или сума от сгради, а като жива, динамична система. Пространството се разглежда като арена на

↑ Париж, Площадът на Републиката - превръщането му в пешеходна зона по проект на Studio TVK, 2013, преди и след реконструкцията (<http://www.tvk.fr/en/architecture/place-de-la-republique-paris>)

↑ Проектът на Studio Fuksas, 2019, за реконструкция на пл. "Света Неделя", София (<https://gradat.bg/infrastruktura/studio-fuksas-predstavi-optimiziraniya-proekt-za-pl-sveta-nedelya-video>)

постоянно припокриващи се социални практики, културни идентичности, икономически интереси и екологични взаимодействия.

„Реконструкцията на градските пространства не трябва да се възприема като механичен акт на архитектурна подмяна или повърхностна естетизация. Тя е многослоен, продължителен процес на хармонизиране между натрупания исторически пласт, екологичните реалности и функционалните потребности на бъдещите поколения.“

АРХ. ПЕТЪР ПЕТРОВ ИЗВЕЖДА 5 ПРИНЦИПА НА ДНЕШНОТО ГРАДСКО ПЛАНИРАНЕ

които предлага като фундамент за провеждане на съвременните намеси в градската тъкан. Авторът твърди, че това, че са 5, е съзнателна реплика на модерната доктрина на Лео Корбюзие, но могат да бъдат проследени ясни паралели и с 5-те принципа на Ян Гелл, съответстващи на 5-те пръста на човешката ръка.

Първи принцип според арх. Петров е изявата на благородството и хуманизма в градската среда, с които да преборим разделението и двучието на града от „витрината“ и този, който не показваме, защото градът е един цялостен организъм и е наш ангажимент (на неговите обитатели, на архитектите, на управляващите) той да функционира като едно цяло в цялото му разнообразие.

Вторият принцип е освобождаване на градските части от лични автомобили и създаване на ефективна система от пешеходни пространства и цялостна, свързана система от велоалеи. Интересни са програмите и приложенията, с които се осъществяват мониторинг и динамични промени на макрониво (организацията на градския транспорт и пространствата, уличното движение, информираност и др.) и на микрониво, където обмяната на информация, отново водеща до (ре)организация, е между

↖ Националната опера и балет, Осло, Норвегия, по проект на Studio Snohetta, 2000 - 2008, пример за съвременно публично пространство (<https://www.snohetta.com/projects/norwegian-national-opera-and-ballet>)

← Elbphilharmonie, Хамбург, Германия – реконструкция по проект на Studio Herzog & deMeuron (<https://www.herzogdemeuron.com/>)

→ Valley Towers, Амстергам, Нидерландия. Проект на studio mvrdb (<https://www.archdaily.com/989217/valley-towers-mvrdb>)

самите граждани. Особено внимание заслужава акцентът върху редуцирането на вредните екологични въздействия (шум, замърсяване на въздуха, топлинни острови) чрез подходящо архитектурно и ландшафтно оформяне на публичните пространства. Авторът аргументирано защитава необходимостта от изграждане на зелени и сини инфраструктурни мрежи, интегрирани пряко в реконструктивните намеси.

Третият принцип е интегриране на възможно най-много зеленина във всеки град, особено в активните пешеходни пространства. Близостта на Стара планина и Витоша, както и зелените клинове като Борисова градина, Южен парк и големите зелени масиви (Северен и Западен парк) предоставят уникалната възможност София да е град с една от най-добре оформените зелени системи. Макар да са мащабни, тези паркове заедно с другите по-малки градски градини общо са едва 15-18% от територията на града. Добрите практики от втората половина на XX век за

улично и междублоково озеленяване вдигат този процент до 25-30%, което заедно с подчертаната неравномерност и несвързаност реално показват една недоразвита и непълноценна зелена система на столицата. Подобно е положението и с другите български градове. Именно това е причината арх. Петров да постави зеленината като един от важните принципи в съвременното развитие на града.

Четвъртият принцип е свързан с повишаване на икономическата ефективност, което е постижимо със създаване на нови центрове на градско оживление, социализация и опазване на културно-историческото наследство. Както самият автор казва: „Централните градски части са място на историческа свързаност на гостите и жителите на града.“ Може да се твърди, че това е мястото, където би могла да се пази и популяризира локалната идентичност.

Петият принцип отново се връща към икономическия аспект на качеството на живот в един град, което може да бъде постигнато чрез

↑ Sky Fort, София, България. Проект на студио "AAA архитекти" (<https://aaa.bg/bg/projects/details/capital-fort-3>)

↑ NV Towers, София, България. Проект на студио "AAA архитекти" (<https://aaa.bg/en/projects/details/NV>)

уникални обекти и пространства, независимо дали те са носители на местната традиция или на световно известно течение или автор. Разбира се, за второто авторът деликатно пропуска факта, че България твърде рядко е предоставяла такива шансове както в миналото, така и днес, но пък аз намирам това за чудесен повод да бъде коментирано каква е причината и дали тя е резонна днес.

В заключение може да се каже, че книгата „Реконструкция на градските пространства“ на гл. ас. д-р арх. Петър Петров е актуална, навременна, издържана теоретично и практически приложима разработка за българската градоустройствена и архитектурна наука. Монографията би била полезна както за университетски преподаватели, докторанти и студенти, така и за практики в областта на пространственото планиране, общинските администрации и градоустройствената политика. Езикът на монографията е академично

прецизен, богат на съвременна терминология и същевременно ясно структуриран. Текстът се съпътства от солиден графичен и илюстративен материал, съдържащ схеми, аналитични чертежи и снимков материал, които улесняват възприемането на сложните морфологични трансформации.

Предложените 5 принципа за градско планиране са едновременно резонни на проблемите на съвременните градове и в същото време класически, апробирани и успешно приложени през последните 50 години от Ян Геел в градове като Копенхаген, Мелбърн, част от Ню Йорк (Бродуей и Таймс Скуейър) и изведени още преди 100 години от бащата на модернизма Лео Корбюзие.

Вярвам, че книги като „Реконструкция на градските пространства“ не само ще върнат фокуса към града в неговата цялост и пъстрота, но са фундаментални и вече прилагани принципи за подобряване както на материалната среда, така и на качеството на живот. ■